

خط فقر کجاست؟

یک استاد دانشگاه گفت: «اساسا غربال خانواده ها بر مبنای خط فقر مطلق اشکالاتی دارد و آن این است که ما نمی توانیم خط فقری تعیین کنیم و از آن به عنوان یک خط کش استفاده کنیم و بگوییم...

یک استاد دانشگاه گفت: «اساسا غربال خانواده ها بر مبنای خط فقر مطلق اشکالاتی دارد و آن این است که ما نمی توانیم خط فقری تعیین کنیم و از آن به عنوان یک خط کش استفاده کنیم و بگوییم خانوارهایی که زیر این خط فقر هستند فقیر و مستحق دریافت یارانه نقدی هستند و کسانی که بالای این خط فقر قرار دارند مستحق نیستند.»

غلامرضا مصباحی مقدم رییس کمیسیون تلفیق لایحه بودجه کل کشور سال 93، با اشاره به تکلیف دولت برای تعیین سقف درآمدی مشمولان دریافت یارانه گفت که خط فقر می تواند مبنای دریافت یارانه نقدی در سال آینده قرار گیرد.

وی ادامه داد: درآمد ماهیانه یک میلیون تا یک میلیون و 800 هزار تومان در دولت به عنوان سقف درآمدی مشمولان دریافت یارانه مطرح و در دست بررسی است.

دکتر علی دینی ترکمانی استادیار دانشگاه و عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی در گفتگو با فرارو گفت: «خط فقر به دو نوع خط فقر مطلق و خط فقر نسبی تقسیم می شود. افرادی که زیر خط فقر مطلق قرار دارند توانایی تامین حداقل نیازهای اساسی خود را ندارند و به طور مطلق فقیر محسوب می شوند.»

وی ادامه داد: «درآمد لازم برای تامین حداقل نیازهای اولیه شامل سرپناه و حداقل نیازهای غذایی، آموزشی، بهداشتی و درمانی می شود که برای محاسبه این موارد خط فقر مطلق غذایی برآورد می شود و سپس با توجه به ترکیب هزینه های غذایی و غیر غذایی در بودجه خانوار، میزان کل خط فقر محاسبه می شود.»

این استاد دانشگاه اظهار کرد: «اما خط فقر نسبی بر مبنای متوسط درآمد سرانه محاسبه می شود که رقم آن بالاتر از خط فقر مطلق است و افرادی که زیر این خط فقر قرار می گیرند فقیر مطلق نیستند؛ بلکه در مقایسه با دیگران فقیر محسوب می شوند.»

وی ادامه داد: «برای ارزیابی فقر بهتر است فقر مطلق مبنای قرار بگیرد چراکه فقر نسبی بیشتر با توزیع نابرابر درآمد مرتبط است که البته بین توزیع نابرابر درآمد و فقر مطلق رابطه مستقیمی وجود دارد و هرچه توزیع درآمد نابرابرتر باشد انتظار می رود میزان فقر مطلق و محرومیت بیشتر و شدیدتر باشد.»

دینی گفت: «خط فقر در جاهای مختلف متفاوت است؛ هرچند می توان یک میانگین کلی از خط فقر برای کل کشور تعریف کرد. منتهی اشکال بزرگ این میانگین کلی این است که اگر فرضا 700 هزار تومان در ماه به عنوان خط فقر مطلق تعیین شود، این میزان در کلان شهری مانند تهران بسیار پایین است در حالی که در مناطق روستایی ممکن است بالاتر هم باشد.»

وی ادامه داد: «لذا روش درست این است که بر مبنای مناطق جغرافیایی خطوط فقرهای مطلق مختلف تعریف شود که البته کار پیچیده ای است.»

وی افزود: «اساسا غربال خانواده ها بر مبنای خط فقر مطلق اشکالاتی دارد و آن این است که ما نمی توانیم خط فقری تعیین کنیم و از آن به عنوان یک خط کش استفاده کنیم و بگوییم خانوارهایی که زیر این خط فقر هستند فقیر و مستحق دریافت یارانه نقدی هستند و کسانی که بالای این خط فقر قرار دارند مستحق نیستند.»

این کارشناس مسائل اقتصادی تصریح کرد: «لذا ما باید بر اساس مناطق جغرافیایی و گروههای درآمدی مختلف، خطوط فقر مختلفی تعریف کنیم.»

وی ادامه داد: «یعنی عنوان شود کسانی که زیر یک میلیون تومان درآمد دارند A تومان و کسانی که بین یک میلیون تا یک میلیون و هشتصد هزار تومان درآمد دارند کمتر از گروه اول و کسانی که بین یک میلیون و هشتصد هزار تومان تا دو میلیون و سیصد هزار تومان درآمد دارند کمتر از دو گروه اول یارانه خواهند گرفت و به مابقی هم اصلا یارانه ای پرداخت نخواهد شد.»

وی افزود: «یا مثلا کسانی که در تهران هستند و زیر خط فقر قرار دارند یارانه بیشتری دریافت کنند و کسانی که در کلان شهرها زندگی می کنند کمتر از تهرانی ها و مابقی که در مناطق ارزان قیمت تر کشور زندگی می کنند کمتر از دو گروه اول یارانه دریافت کنند.»

دینی تصریح کرد: «منتهی عملیاتی کردن این خطوط فقر مختلف کار خیلی سختی است و اشکالی که این موضوع دارد ممکن است باعث تشدید مهاجرت به شهرهای بزرگ شود.»

دینی درباره میزان خط فقر در تهران و شهرستان ها گفت: «خط فقر مطلق در شهر تهران حدود یک میلیون تومان است و اینکه گفته می شود خط فقر در تهران حدود یک میلیون و هشتصد هزار تومان است به نظر من کمی بالا است چرا که با یک میلیون و هشتصد هزار تومان می توان در تهران زندگی تقریباً متوسطی داشت در حالی که مراد ما فقر مطلق است.»

وی ادامه داد: «همچنین خط فقر مطلق در شهرستان ها طبیعتاً کمتر از تهران است و حدود 700 هزار تومان می باشد.»

دینی خاطرنشان کرد: «اگر خط فقر خیلی پایین گرفته شود ممکن است با اجرای فاز دوم هدفمندی افرادی که بالای خط فقر هستند اما شرایط آنها خیلی با افراد زیر خط فقر تفاوت ندارد با گذشت زمان به زیر خط فقر سقوط کنند؛ لذا بهتر است خطوط فقر مختلفی تعریف شود.»